

Στις προνεωτερικές κοινωνίες οι σκοποί της ζωής δίνονται κατά το ξεκίνημά της: οι άνθρωποι κάνουν πράγματα στη διάρκεια της γενιάς τους, έτσι ώστε τα ίδια πράγματα να εξακολουθήσουν να γίνονται και στην επόμενη γενιά. Το νόημα είναι εμμενές σε όλες τις κοινές συνήθειες και πρακτικές της ύπαρξης, αφού αυτές έχουν κληροδοτηθεί από το παρελθόν και αξίζουν να αναπαραχθούν. Η ιδέα δεν είναι να κάνουμε τον κόσμο να κινηθεί προς τα μπρος, αλλά μόνον να γυρίζει κυκλικά. Στις νεώτερες κοινωνίες οι σκοποί της ζωής δεν δίδονται κατά το ξεκίνημά της· οφείλουν να δημιουργηθούν ή να ανακαλυφθούν. Η αναπαραγωγή των συνηθειών και των πρακτικών μιας ομάδας δεν συνιστά πλέον τον βασικό σκοπό της ύπαρξης· η ιδέα δεν είναι να επαναλάβουμε, αλλά να αλλάξουμε, να κινήσουμε τον κόσμο προς τα μπρος. Το νόημα δεν είναι πλέον εμμενές στις πρακτικές της κοινής ζωής, αφού αυτές οι πρακτικές ερμηνεύονται από τον καθένα ως τυχαίες και χρονικά περιορισμένες. Γι' αυτό άλλωστε στις νεώτερες κοινωνίες ο θάνατος αποτελεί το μεγαλύτερο ταμπού, έναν παραλογισμό, ό,τι χειρότερο μπορούμε να φαντασθούμε. Διότι στο τέλος της ζωής οι άνθρωποι δεν μπορούν να κοιτάξουν προς τα πίσω γνωρίζοντας ότι έχουν ολοκληρώσει το έργο που τους ανατέθηκε κατά τη γέννηση. Αυτή η γνώση πάντα προπορεύεται [και μας διαφεύγει], κάπου πέρα από τον ιστορικό ορίζοντα. Οι νεώτερες κοινωνίες δεν ξέρουν τι θα θεωρηθεί πολύτιμο για τη διαγωγή της ζωής μακροπρόθεσμα, διότι δεν μπορούν να ξέρουν ποια διαγωγή θα είναι αξιολογική στο απώτερο μέλλον. Η μοναδική βέβαιη γνώση που ο θάνατος φέρνει μαζί του είναι η γνώση ότι οι αξίες που ισχύουν κατά τη διάρκεια ζωής ενός ανθρώπου, οι αξίες που κάποιος προσπάθησε να ακολουθήσει στη ζωή του, είναι αναλώσιμες. [...]

Ο μαρξισμός έδωσε ένα νόημα στη νεωτερικότητα· ισχυρίστηκε, εκούσια ή ακούσια, ότι το άτομο παίζει ένα ρόλο σ' ένα δράμα που έχει μια μορφή και ένα σκοπό, μια τροχιά, και ότι η νεωτερικότητα θα αποδειχθεί μονάχα μια σκηνή αυτού του δράματος. Η ιστορική αλλαγή δεν είναι αυθαίρετη· προκαλείται από την ταξική σύγκρουση, μένει πιστή σε μια εσωτερική λογική, δείχνει προς ένα τέλος, το οποίο είναι η εγκαθίδρυση της αταξικής κοινωνίας. Ο μαρξισμός θεμελιώθηκε πάνω στο αίτημα για κοινωνική δικαιοσύνη, αλλά οι μορφές που θα μπορούσε να πάρει ένα τέτοιο αίτημα υπήρξαν πολλές. Η μεγαλύτερη έλξη του υπήρξε η ανακάλυψη ενός νοήματος, ένα νόημα στο οποίο τα ανθρώπινα όντα μπορούν να συμμετάσχουν, [ένα νόημα] στην ίδια την

ιστορία. Όταν ο Γουίλσον εξηγούσε, στην εισαγωγή του για το βιβλίο *Στον Φινλανδικό Σταθμό* για την έκδοση του 1972, ότι το βιβλίο του γράφτηκε κάτω από την πεποίθηση ότι «έγινε ένα σημαντικό βήμα στην πρόοδο, ότι συνέβη μια θεμελιώδης “καινοτομία”», αναφερόταν σ' αυτήν ακριβώς την πίστη. Ο Μαρξ και ο Ένγκελς υπήρξαν οι φιλόσοφοι ενός δεύτερου Διαφωτισμού.

Εισαγωγή από τον Λουί Μενάντ

Έντμουντ Γουίλσον, *Στον Φινλανδικό Σταθμό*